

Araştırma Makalesi / Research Article

Sosyal Bilgiler Dersindeki Mekânsal Okuryazarlık İçeriklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri¹

Teachers' Views on Spatial Literacy Contents in Social Sciences Course

Fatoş GÜVEN ², Duran AYDINÖZÜ ³ & Ufuk SÖZCÜ ⁴

Geliş/Received: 15.02.2024

Kabul/Accepted: 22.04.2024

Öz

Modern teknoloji ile birlikte bilgi edinmede yaşanan gelişim, yeni nesil veri formlarını kullanabilen bireylere olan ihtiyacı gündeme getirmektedir. Çağın gerektirdiği donanıma sahip bireylerin yetiştirilmesi noktasında mekânsal okuryazarlık eğitimine önem verilmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, sosyal bilgiler dersindeki mekânsal okuryazarlık içeriklerine ilişkin, sınıf öğretmenlerinin farkındalığını artırmak olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda “Sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık içeriklerine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?” araştırma sorusuna cevap aranmıştır. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması türü olan durum analizi kullanılmıştır. Araştırma için gerekli olan veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Çalışma grubunu 26 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 15'i kadın ve 11'i erkektir. Kaydedilen veriler, nitel araştırmalarda kullanılan veri çözümleme tekniği olan içerik analizi ile çözümlenmiştir. Kodlamaya dayalı içerik analizi yapılarak tümevarımsal bir yaklaşım izlenmiştir. Analiz yapılırken ayrıca betimsel bir yaklaşım benimsenerek öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Yüz yüze yapılan görüşmeler neticesinde sınıf öğretmenlerinin konuya ilişkin farkındalıklarının arttığı düşünülmektedir. Elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, mekân, mekânsal düşünme, mekânsal okuryazarlık

Abstract

The development in obtaining information with modern technology brings up the need for individuals who can use new generation data forms. Spatial literacy education is given importance at the point of raising individuals equipped with the equipment required by the age. In this regard, the aim of the study was determined to increase the awareness of classroom teachers about the spatial literacy contents in the social studies course. In line with this purpose, an answer to the research question "What are teachers' views on spatial literacy contents in social studies courses?" was sought. In the study, case analysis, which is a type of case study among qualitative research designs, was used. The data required for the research were collected through a semi-structured interview form prepared by the researcher. The study group consisted of 26 classroom teachers. Fifteen of the teachers in the study group were female and 11 were male. The recorded data were analyzed by content analysis, a data analysis technique used in qualitative research. An inductive approach was followed by content analysis based on coding. While analyzing, a descriptive approach was adopted and direct quotations were made from the teachers' opinions.

¹ Bu makale “İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Mekânsal Okuryazarlık Becerilerinin Geliştirilmesi” adlı doktora tezinden türetilmiştir.

² Sorumlu Yazar, Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı, Kastamonu/Türkiye. E-posta: fatossguven@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-2371-1430>.

³ Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Kastamonu/Türkiye. E-posta: daydinozu@kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2777-0024>.

⁴ Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Tokat/Türkiye. E-posta: ufuk.sozcu@gop.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6809-4774>.

As a result of the face-to-face interviews, it is thought that the awareness of the classroom teachers on the subject has increased. Some suggestions were made in line with the results obtained.

Keywords: Social studies, space, spatial thinking, spatial literacy.

1. GİRİŞ

Okuryazarlık tanımı, teknoloji ve bilgi medyasının ortaya çıkması ile birlikte, küreselleşmenin zorluklarını da kapsayacak şekilde genişlemektedir (UNESCO, 2006). Bir dilde okuyabilme ve yazabilme becerisi anlamına gelen okuryazarlık, zaman içinde anlam sahasını genişleterek çağın gerektirdiği bir davranış biçimi haline gelmektedir. Modern dünyada verilerin görsel, sayısal ve coğrafi açıdan giderek daha zengin hale gelmesi, insanların farklı bilgi formlarını anlamasını ve kullanmasını gerektirmektedir. Bu sebeple çağdaş araştırmalar, yeni okuryazarlık biçimlerini gündeme getirmektedir (Lane, Lynch ve McGar, 2018). Bu doğrultuda okuryazarlığın daha özel; teknoloji okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, matematik okuryazarlığı ve mekânsal okuryazarlık gibi türleri ortaya çıkmaktadır.

Mekânsal okuryazarlığın, mekânsal bilgi, mekânsal düşünme ve mekânsal yetenek ile ilgili anlayışın farklılaşması sonucu ortaya çıktığı söylenebilir. Mekânsal okuryazarlık; somut, soyut veya sanal olarak sunulan mekânsal veriyi okumak, kullanmak ve yeni veriler oluşturmak; mekânsal bilgiye karşı eleştirel duruş sergilemek olarak ifade edilebilir. Bu bağlamda mekânsal okuryazar; mekânsal olarak düşünme alışkanlığına sahip, mekânsal düşünmeyi bilinçli bir şekilde uygulayan ve mekânsal düşünceye eleştirel duruş sergileyen bireylerdir (National Research Council [NRC], 2006). Perkins, Hazelton, Erickson ve Allan (2010)'a göre ise bilgiye erişebilen, bilgiyi yönetebilen, görselleştirebilen, yorumlayabilen ve çok boyutlu düşünme yeteneğine sahip bireyler, mekânsal okuryazar olarak nitelendirilmektedir.

Mekânsal okuryazarlık hayatın her alanında karşımıza çıkmakta olup birçok disiplin ve meslek alanı için gerekli görülmektedir (Golbeck, 2005; Kerri, 2010; Bernarz ve Kemp, 2011 Moore-Russo ve diğerleri, 2013; Lane, Lynch ve McGar, 2018). Mimarların, üç boyutlu modelleri iki boyuta dönüştürmesi, takım oyuncularının, uzamsal konumların haritasını çıkararak iki boyutlu diyagramları okuması veya dansçıların sözlü komutlarla iletilen uzamsal hareketleri canlandırması gibi davranışlar mekânsal okuryazarlığın işlevini açıklayan birkaç örnektir (Moore Russo ve diğerleri, 2013). Bunun dışında mühendis, pilot, nörolog, grafik tasarımcı gibi meslekler, mekânsal okuryazarlık becerisi gerektiren alanlardan sadece birkaçıdır.

Mekânsal okuryazarlık becerileri matematik, sosyal bilgiler, bilim ve sanat da dâhil olmak üzere hemen her disiplinde bulunmaktadır (Golbeck, 2005). Mekânsal okuryazarlık eğitimine katkı sağlayacak önemli derslerin başında birçok okuryazarlığın kazandırılmasının hedeflendiği sosyal bilgiler gelmektedir. Mekânı tanımak ve anlamlandırmak sosyal bilgilerin en temel amaçlarından. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı özel amaçlarında “öğrencilerin yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak, insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri” ifadesi yer almaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018, s:7).

Konu ile ilgili yurtdışındaki alanyazın incelendiğinde, mekânsal okuryazarlığın tanımında temel referans olarak kabul gören (NRC, 2006) ve aynı amacı taşıyan (Bernarz ve Kemp, 2011; Grossner ve Janelle, 2015) çalışmaların olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin mekânsal okuryazarlık becerilerini belirlemeye yönelik çalışmalar (Plester, Richards, Lades ve Spencer, 2002; Golbeck, 2005; Wu, 2013; Jarvis, Kraftl ve Dickie, 2017; Sari ve Ekawati, 2018; Anindyarini ve Rosnawati, 2019) ve öğrenci becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar (Comber ve Nixon, 2008; Kerri, 2010; Perkins ve diğerleri, 2010; Kim, 2011; Schwering ve diğerleri, 2014; Bartoschek ve diğerleri, 2017; Frias, Monfort ve Casteleyn, 2017) vardır.

Ülkemizde ise mekânsal okuryazarlığın henüz kavramsallaşmadığı ancak konu içeriği ile örtüşen, “mekânsal beceri” ve “mekânsal düşünme” ile ilgili çalışmaların (Baloğlu Uğurlu ve Aladağ, 2015; Demirkaya ve Masal, 2017; Sönmez ve Akbaş, 2019; Gönülaçar ve Öztürk, 2020; Şanlı, 2020; Şanlı, & Injeong, 2020; Şanlı, 2021; Yılmaz Akkaya, Arıkan & Çetin, 2022) çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Konum tabanlı uygulamaların yaygınlaşması ile birlikte mekânsal okuryazarlık becerileri daha önemli hale gelmektedir. Bu durum mekânsal okuryazarlığa dair farkındalık oluşturmak için gerekçe sunmaktadır. Bu çalışma, sosyal bilgiler dersindeki mekânsal okuryazarlık becerilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin farkındalığını artırmayı amaçlamıştır. Bu sebeple “Sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık içeriklerine yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?” araştırma sorusuna cevap aranmıştır. Bu çalışmanın, sınıf öğretmenlerinin konuya ilişkin farkındalığını artıracığı ve ilgili çalışmalara temel oluşturacağı düşünülmektedir. Ayrıca mekânsal okuryazarlık becerilerinin sosyal bilgiler öğretim programına entegre edilmesine ve ilgili kavramın tanımı üzerindeki karmaşıklığın giderilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, sözlü iletişim yoluyla veri toplamak ve konuya derinlik kazandırmak amacı ile nitel araştırma yaklaşımı tercih edilmiştir. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması türü olan durum analizi kullanılmıştır. Durum analizi, özel bir olayın farklı bakış açıları kullanılarak incelenmesidir (Büyüköztürk ve diğerleri,2018).

2.2.Çalışma Grubu

Örneği oluşturacak birimlerin, evreni en iyi yansıttığı ve bilgi toplamayı kolaylaştıracağı sebebi ile amaçlı rastgele örneklem kullanılmıştır. Teddlie ve Yu (2007) *amaçlı rastgele örnekleme*, büyük bir popülasyondan, az sayıda katılımcıdan oluşan rastgele bir örneğin seçilmesi olarak ifade etmektedir.

Çalışma grubunu ise 26 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Kolay ulaşılabileceği varsayımı ile çalışma grubu seçiminde Malatya’da görev yapan sınıf öğretmenleri tercih edilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 15’i kadın ve 11’i erkektir.

2.3.Veri Toplama Aracı

Araştırma için gerekli olan veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, belirli düzeyde esnekliğe sahip olmakla birlikte görüşülen kişinin soruları ayrıntılamasını sağlamaktadır (Türnüklü, 2000).

Görüşmeler yüz yüze yapılmış ve ortalama 20-25 dakika sürmüştür. Görüşme formu katılımcılar tarafından doldurulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu Ek1 de verilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken öğretim programından ve ilgili araştırmalardan yararlanılmıştır. Görüşme formunda ilk olarak 1,2,3,4 ve 7. sorular oluşturulmuştur. Daha sonra uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formuna 5. ve 6. sorular eklenmiş ayrıca konuya ilişkin bir bilgilendirme yazısı ilave edilerek görüşme formuna son hali verilmiştir. Sonuç olarak görüşme için aşağıdaki 7 açık uçlu soru belirlenmiştir.

1. Sizce mekân nedir?
2. Sizce mekânsal okuryazarlık nedir?
3. Sizce sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık ile ilgili konular nelerdir?

4. Mekânsal okuryazarlık becerilerinin sosyal bilgiler dersi içeriğine ilişkin (beceri-kazanım açısından) görüşleriniz nelerdir?
5. Sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık ile ilgili hangi konuları öğretirken zorlanıyorsunuz?
6. Sizce sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık becerilerini kazandırmak amacıyla hangi yöntem ve teknikler kullanılabilir?
7. Sizce sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık becerilerini kazandırmak amacıyla neler/ne gibi etkinlikler yapılabilir?

2.4. Veri Analizi

Yüz yüze yapılan görüşmeler neticesinde kaydedilen veriler, nitel araştırmalarda kullanılan veri çözümleme tekniği olan içerik analizi ile çözümlenmiştir. Kodlamaya dayalı içerik analizi yapılarak tümevarımsal bir yaklaşım izlenmiştir. Analiz sürecinde elde edilen verilerden tekrar eden kelime, cümle veya söz öbeği gibi bölümler bulunarak kodlama işlemi yapılmıştır. İlk aşamada elde edilen kodların benzer ve farklı özelliklerinin tespit edilmesi ve benzerlik ve farklılıklarına göre gruplanması kategorileri oluşturmaktadır. Aynı türden kategoriler ise temaları oluşturmaktadır (Baltacı, 2019).

Analiz sonuçları 1 sınıf öğretmeni ve 1 sosyal bilgiler öğretmeni ile paylaşılmış ve sonuçlar gerçekçi bulunmuştur.

2.5. Araştırmanın Etiği

Bu araştırmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde ANKAD Dergisi Yayın Kurulunun hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Tüm sorumluluk yazarlara aittir. Bu çalışmanın ANKAD Dergisi dışında herhangi bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederiz. Araştırma için Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Eğiti Kurulunun 06.03.2024 tarih, 3 sayılı toplantısı ve 33 numaralı karar ile yazısı ile gerekli izinler alınmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, kodları belirli kategoriler altında toplayan temalar ve verilerin frekans değerleri tablo halinde sunulmaktadır. Analiz yapılırken ayrıca betimsel bir yaklaşım benimsenerek öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlere ilk olarak “Sizce mekân kavramı nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Sınıf öğretmenlerinden alınan yanıtlar Tablo 1’de gösterildiği şekildedir.

Tablo 1. Mekân kavramına ilişkin görüşler

Kod	Söylem Sayısı
Yer	19
Uzay	4
Çevre (Ortam)	2
Bölge	1
Alan	1
Yurt	1

Ev	1
Toplam	29

Öğretmen görüşleri, **G2:** “Mekân insanın kültürel gelişimini, eğitimini ve geleceğini şekillendiren soyut bir çevredir.” **G8:** “İnsanların ve diğer canlı gruplarının bulunduğu yerdir.” **G12:** “Mekân sadece yaşanan veya ulaşılabilen herhangi bir yer olmaktan ziyade tüm evren olarak nitelendirilebilir. Yani aslında uzay boşluğu da bir mekândır.” **G17:** Bana göre mekân bir insanın vatanıdır. Toprak mekânın en önemli unsurudur.” **G21:** “Yer, yurt.” **G23:** “Mekân belirli sınırları olan yerdir.” şeklinde örneklendirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlere “Sizce mekânsal okuryazarlık nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Sınıf öğretmenlerinden alınan yanıtlar Tablo2’de gösterildiği biçimdedir.

Tablo 2. Mekânsal okuryazar bireyin özelliklerine ilişkin bulgular

Kod	Söylem Sayısı
Mekânsal Düşünme Becerisi	12
Harita Okuryazarlığı	9
Mekânsal Biliş	4
Navigasyon Araçlarını Kullanmak	2
Terminoloji Bilgisi	1
Gözlem	1
Eleştirel Düşünme	1
Tablo-Grafik Okuma-Çizme	1
Mekânı Etkili Kullanmak	1
Toplam	32

Öğretmen görüşleri, **G3:** “Mekânsal okuryazarlığı bireyin mekânsal anlamda düşünmesi, evlerin veya nesnelerin yerlerine dair farkındalık sahibi olması, gittiği bir yeri tekrar hafızasında canlandırması ve gözlem yapması olarak tanımlayabilirim.” **G7:** Mekânsal okuryazarlık aslında günümüzde herkeste olması gereken bir özelliktir. Günümüzde herhangi bir yere giderken navigasyon cihazlarından faydalanmaktayız. Okuryazar bir birey bu tarz uygulamaları kullanmalıdır. **G19:** Mekânsal okuryazarlık harita kullanmak, kroki çizebilmek ve mekânsal hafıza ile ilgili beceriler bütünüdür.” **G20:** “Mekânsal okuryazarlık coğrafi bir takım terimleri kullanmak ve harita ve grafikleri yorumlamaktır. Grafikleri yorumlayarak bir yerin iklimi, coğrafyası, ekonomisi ile ilgili birçok bilgiler edinilir.” şeklinde örneklendirilebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlere “Sizce sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık ile ilgili konular nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerden alınan yanıtlar Tablo3’te gösterildiği şekildedir.

Tablo 3. Mekânsal okuryazarlık ile ilgili konular

Kod	Söylem Sayısı
Haritalar	15
Kroki	6
Yönler	3

Yaşadığım Yer	2
Tarihsel ve Kültürel Mekânlar	2
Ülkeleri Tanıyalım	1
Teknolojik Ürünler	1
Toplam	30

Öğretmen görüşleri, **G11**: “Haritalar ile ilgili konular mekânsal okuryazarlık ile ilgilidir.” **G15**: “Coğrafya ile ilgili tüm konular mekânsal okuryazarlıkla ilgilidir diye düşünüyorum. Özellikle kroki çizme etkinliklerinin öğrencilerde bu becerileri geliştireceğini düşünüyorum.” **G16**: “İnsanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanının tüm konuları dolaylı olarak ilgilidir. Bu öğrenme alanında öğrenciler çevresindeki yapıları öğrenir ve yer şekilleri harita ile desteklenirse öğrencide kalıcı öğrenme sağlanmış olur.” **G23**: “Coğrafya konuları, ayrıca tarih derslerinde de tarihi mekânların anlatımında mekânsal etkili olabilir.” şeklinde örneklendirilebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlere “Mekânsal okuryazarlık becerilerinin sosyal bilgiler dersindeki içeriğine ilişkin (beceri-kazanım açısından) görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve öğretmen yanıtları Tablo4’te verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal bilgiler dersinin mekânsal okuryazarlık içeriklerine uygunluğu

Kod	Söylem Sayısı
Mekânsal Düşünme Becerisi	9
Harita Okuryazarlığı	6
Gözlem Becerisi	4
Çevre Okuryazarlığı	1
Çıkarımda Bulunma	1
Değişim ve Sürekliliği algılama	1
Eleştirel Düşünme	1
Uygulanabilirlik	1
Uygun Öğrenme Ortamı	2
Öğretmen Donanımı	1
Zaman Sınırlılığı	3
Uygulanamaz Oluşu	1
Öğrenci Seviyesine Uygunsuz	1
Toplam	32

Bu soruya yanıt veren öğretmenler, **G1**: “Kazanım ve beceriler birbiri ile uyumlu ve öğrencilerin hayatını kolaylaştıracak, hayata uygulanabilecek niteliktedir. Bazı konular için yapısı gereği bunu söylemek mümkün olmasa da geneli için kanaatim bu yöndedir. Buradaki esas sıkıntı kazanım ve becerilerin öğrenci seviyesinin üzerinde olmasıdır.” **G3**: “Daha önce de bahsettiğim üzere sosyal bilgiler dersine ait öğrenme alanlarından insanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanına ait kazanımların ilgili beceriyi geliştirmeye yönelik içeriğe sahip olduğu görüşündeyim. Bunun dışında harita okuryazarlığı, mekânı algılamaya yönelik becerilerin de mekânsal okuryazarlık becerilerinin gelişmesine pozitif katkıda bulunduğu

düşünüyorum.” G7: “1-Çocukların çevreleri ile farkındalıklarını artırmak ve çevrelerine olan ilgilerini geliştirmek. 2- Basit sorgulama becerilerini geliştirmek ve dikkatle gözlem yapmak.” G14: “Açıkçası ders saati her etkinliği yapmaya ve tekrar etmeye olanak tanımıyor. Ben ders saati artarsa bu tarz becerilerin verilmesinin daha kolay olacağına inanıyorum. Ancak ders kitabını anlatım-soru cevap şeklinde öğrenciye aktarabiliyorum.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık ile ilgili hangi konuları öğretirken zorlanıyorsunuz?” sorusuna yönelik ifadeleri Tablo5’te gösterilmiştir:

Tablo 5. Öğrencilerin zorlandığı konular

Kod	Söylem Sayısı
Haritalar	8
Yer Şekilleri	7
Yönler	5
Kroki	3
Coğrafi Konum	1
Kıtalar ve Ülkeler	1
Toplam	25

Bu soruya yanıt veren öğretmenlerin görüşleri, **G1:** “Yönlerimiz konusunu öğretirken zorlanıyorum. Çünkü yönler öğrenci için soyut kalıyor. Ayrıca yön bulmada kullanılan yöntemler artık kullanılmadığı için konu yaşama uygunluk ilkesiyle bağdaşmıyor. Örneğin şehirleşme fazla olduğu için karınca yuvalarının bulunmaması, kuzey yıldızının görünmemesi, pusulanın yaygın olarak kullanılmaması ya da navigasyon kullanımına bağlı olarak hayatilik ilkesinden uzak kalıyor.” **G4:** “Doğal çevremizdeki oluşumları anlatırken zorlanmasam da dönüt alırken öğrencimin kıtayı, körfezi, okyanusu, vadiyi tanımlamakta güçlük çektiğini ya da üzerinde düşündüğünü görüyorum. Sebebinin bu oluşumların gerçeğini görmemesi, yer-mekân kavramını zihninde canlandıramaması olduğu kanısındayım.” **G14:** “Dünyanın Neresindeyiz. Coğrafi konuma dair konularda öğrencinin kavraması oldukça zor oluyor. Küre, harita gibi öğretim materyalleri de işe koşuluyor, öğrenciyi etkinliğe katıyoruz ama bu bilgileri öğrencinin kafasında canlandırması güç oluyor.” şeklindedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlere “Sizce sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık becerilerini kazandırmak amacıyla hangi yöntem ve teknikler kullanılabilir?” sorusu yöneltilmiş ve alınan yanıtlar Tablo6’da verilmiştir.

Tablo 6. Mekânsal okuryazarlık becerilerini geliştirmeye yönelik kullanılan yöntem ve teknikler

Kod	Söylem Sayısı
Gezi-Gözlem	11
Bilgisayar Destekli Öğretim	7
Benzetim	5
Rol Oynama	3
Soru-cevap	3
Anlatım	3

Örnek Olay	1
Grup Çalışması	1
Problem Çözme	1
Proje	1
Toplam	36

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar, **G4:**“Mekânı yerinde görmeleri ve tanımaları için gezi etkinlikleri düzenlenebilir. Simülasyon tekniği ile gerçeğe yakın ortamlar oluşturularak dikkat çekici etkinlikler tasarlanabilir.” **G12:** “Bu konuda başta amacımız mekân ve öğrencinin buluşturulmasıdır. Bu amaç dikkate alındığından gezi gözlem, harita kullanımı, mekâna uyum sağlama, yakından uzağa, kroki gibi uygulamalara ağırlık verilmelidir. Buna bağlı kalınarak ders saati süresi artırılmalı ve mekânsal okuryazarlık becerisi için ders kitabı uygun etkinliklerle zenginleştirilmelidir.” **G8:** “Bence mekânsal okuryazarlık becerilerini kazandırmak amacıyla gezi-gözlem yöntemi daha sık kullanılabilir. Görmek, hissetmek, yaşamak her zaman daha kalıcıdır.” şeklinde örneklendirilebilir.

Öğretmenlere son olarak “Sizce sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık becerilerini kazandırmak amacıyla neler/ne gibi etkinlikler yapılabilir?” sorusu yöneltilmiş ve alınan yanıtlar Tablo7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Mekânsal okuryazarlık becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler

Kod	Söylem Sayısı
Harita Kullanımı	12
Kroki etkinlikleri	9
Eğitsel Oyunlar	3
Yol Tarifi Yaptırma	3
Şekil Çizimleri	1
Oriyantiring	1
Komutlarla Hareket	1
Materyal Tasarımı	1
Toplam	31

Öğretmenlerin yanıtlarından örnekler, **G1:** “Gezi gözlem etkinlikleri, kroki çizim etkinlikleri, konuya uygun oyunlar oynatılabilir. Bilinen bir yeri tarif etmesi istenebilir. Milli kültür öğelerimiz konusunda komutlarla yöresel dans figürlerini yapmaları istenebilir.” **G2:** “Öğrenciler daha aktif tutularak; farklı açılardan şekiller çizdirilebilir, yol tarifi yapılarak bir yeri bulması sağlanabilir. Ya da yer tarifini öğrenci yapar. Gerçekte gördüğü yerleri harita üzerinde bulması sağlanabilir.” **G11:** “Haritalardan ve 3 boyutlu görsellerden yararlanılabilir.” **G13:** “Uzay ilişkilerinin görülmesi sağlanmalıdır. Öğrencilere materyal tasarlatılarak yine öğrencilerin nesnelere arasında uzay ilişkilerini görmeleri sağlanabilir. Uygun bir bölgeye düzenlenecek gezi ve oryantiring etkinliği yapılabilir.” şeklindedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğretmenler mekân kavramının, daha çok sosyal bilimlere konu olduğu şekilde, somut özelliğine atıfta bulunmaktadır. Öte yandan mekân kavramını, doğa bilimlerine konu olduğu

gibi, soyut veya varsayımsal boşluk olarak ifade eden öğretmenler azınlıktadır. Bu noktada mekânın çeşitli disiplinlerce de farklı anlamlarda kullanıldığı söylenebilir. Grossner ve Janelle'ye göre (2015), bir mekânda bulunan şeylerin birbirine göre konumu mekânı geometrik olarak tanımlamaktayken, o mekândaki insan deneyimleri yer'i oluşturmaktadır. Benzer şekilde Usta (2020), mekân kavramının soyut olarak algılanan bir boşluktan ibaret olduğunu, yer kavramını ise insan deneyimini barındıran mekân olarak kabul etmektedir.

Mekânsal okuryazarlık tanımına ilişkin olarak öğretmenlerin çoğunlukla “mekânsal düşünme becerisi” yanıtını verdiği görülmektedir. Mekânsal okuryazar; mekânsal düşünme ve hareket etmede, mekânsal yetenekleri ile birlikte mekânsal bilgi ve becerilerini geliştirmiş olan kişidir (NRC, 2006, s:4). Bu noktada mekânsal düşünme bilişsel bir beceri; mekânsal okuryazarlık ise “mekânsal-uzamsal düşünme becerisini” de gerektiren bir beceriler bütünü olarak görülebilmektedir. Sonuçta mekânsal düşünme becerisi, mekânsal okuryazarlığın tüm alt boyutlarını yansıtmamakta ve kapsam olarak daha dar bir anlamı karşılamaktadır.

Öğretmenlere göre mekânsal okuryazarlık ile ilgili konuların başında coğrafya gelmektedir. Sosyal bilgiler dersi mekânsal okuryazarlık becerilerini verirken içeriğinin önemli bir parçası olan coğrafyadan yararlanmalıdır (Goodchild, 2006). Ünlü ve Yıldırım (2017) mekânsal düşünme becerilerinin coğrafya dersi öğretim programında bir beceri olarak yer alması gerektiğini savunmaktadır.

Öğretmen görüşleri mekânsal okuryazarlık içeriklerinin sosyal bilgiler dersi ile ilişkili olduğuna yöneliktir. Erol ve Akpınar'a göre (2021), mekân bilgisinin oluşmasında sosyal bilgiler ve coğrafya dersleri hayati öneme sahiptir. Gönülaçar ve Öztürk de (2020), mekânsal düşünme becerilerinin sosyal bilgiler öğretim programına yansıdığını belirtmektedir. Sosyal bilgiler mekânı tanıma ve mekân yönetiminde etkili bireyler yetiştirme noktasında önemlidir. Mekânı tanımak, anlamlandırmak sosyal bilgilerin en temel amaçlarındanıdır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı genel amaçlarında öğrencilerin; yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri, ifadesi yer almaktadır (MEB, 2018, s:8).

Öğrencilerin haritalar ve yer şekilleri konusunda zorlandığı yönünde görüş bildiren öğretmenlerce temel sorun, konunun soyut kalmasıdır. Bunun sebebi ders içerisinde kullanılan materyallerin öğrenci gelişimine uygun olmaması ve gerçek hayata dönük olmamasıdır. Macit ve Çoban'a göre (2021), coğrafya kazanımlarının soyut olması, istenilen başarıyı zorlamaktadır. Somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora, yakın çevre ve zamandan uzağa doğru bir içerik belirlenerek bu durumun önüne geçilmelidir (Yaşar, 2004).

Öğretmenler, mekânsal okuryazarlık becerilerini geliştirme amacıyla daha çok gezi-gözlem yöntemini kullanmaktadır. Gerçekten gezi-gözlem yöntemi ile öğrenciler yakın çevresinden başlayarak çevresini daha iyi tanır, kalıcı öğrenme sağlar (Çetin, Kuş & Karatekin, 2010; Atayeter ve Tozkoparan, 2014). Yıldırım ve Arıbaş (2018), planlı şekilde gezi gözlem faaliyetleri yapılmasının coğrafya dersinde beceri ve kazanımların gerçekleşmesi için kaçınılmaz olduğunu belirtmektedir.

Mekânsal okuryazarlık becerilerini destekleyecek etkinliklerin başında harita kullanımı ve kroki etkinlikleri gelmektedir. Baloğlu Uğurlu ve Aladağ (2015) mekânsal konularda öğretmenlerin en çok haritalar ve basılı materyalleri kullandığını belirtmektedir. Haritalar coğrafya konularının anlaşılabilir öğrenilmesinde büyük rol oynar ve öğrenciyi ezbercilikten alır (Ünlü, Üçışık ve Özey, 2002). Ayrıca öğretmen görüşlerine destek olarak, kroki etkinliklerinin öğrencilerde mekânsal okuryazarlık becerisini geliştirdiğine yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Plester, Richards, Lades ve Spencer, 2002; Golbeck, 2005; Perkins ve diğerleri, 2010).

Bu bağlamda araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

- Konuya ilişkin öğretmen farkındalığını artırmak amacıyla, eğitim fakültelerinde seminerler düzenlenmelidir.
- “Mekânsal okuryazarlık” sosyal bilgiler öğretim programında, kazandırılması gereken bir beceri olarak yer almalıdır.
- Okullarda, mekânsal düşünmeyi destekleyecek, mekânsal araçların kullanımına uygun bir sınıf oluşturulmalıdır.
- Öğrencilerin mekânsal okuryazarlık becerilerini artırmak amacıyla okul içi-okul dışı etkinlikler hazırlanmalı ve bu noktada mali destek sağlanmalıdır.
- Etkinliklerin verimliliği açısından okul-aile işbirliği desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

- Anindyarini, R. & Rosnawati, R. (2019). A construct validity of spatial literacy instrument. *Journal of Physics: Conference Series*, IOP Publishing. doi10.1088/1742-6596/1397/1/012092
- Atayeter, Y. & Tozkoparan, U. (2014). Sosyal bilgiler öğretmenleri ve 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinden gezi-gözlem yönteminin uygulanmasına yönelik görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 1-21.
- Baloğlu Uğurlu, N. & Aladağ, E. (2015). Mekânsal düşünmenin Türkiye’de sosyal bilgiler öğretim programındaki yeri ve öğretmenlerin bu beceri hakkındaki görüşleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 32, 22-42.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Bartoschek, T., Schwering, A., Li, R., Münzer, S. & Carlos, V. (2017). A mobile geogame for spatial literacy. *Advances in Geographic Information Science Geogames and Geoplay*, 37-62.
- Bernarz, S.W. & Kemp, K. (2011). Understanding and nurturing spatial literacy. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 21, 18–23.
- Büyüköztürk, Ş. ve diğerleri. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Comber, B. & Nixon, H. (2008). Spatial literacies, design texts, and emergent pedagogies in purposeful literacy curriculum. *Pedagogies*, 3(4), 221–240.
- Çetin, T., Kuş, Z., & Karatekin, K. (2010). Sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin gezi gözlem yöntemine ilişkin görüşleri. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 158-180.
- Demirkaya, C. & Masal, M. (2017). Geometrik-mekanik oyunlar temelli etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin uzamsal düşünme becerilerine etkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 7(3), 600-610.
- Erol, F. Z. & Akpınar, E. (2021). Sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılmış mekân algılama becerisi konulu deneysel çalışmalar üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 1-15.
- Frias, D., Monfort, A. & Casteleyn, S. (2017). NavApps- a mobile game to reinforce spatial literacy for secondary school children. *AGILE*, Wageningen May 9-12. https://www.geogames-team.org/agile2017/submissions/NavApps_AGILE_2017.pdf.
Erişim tarihi: 17.12.2023

- Golbeck, S. L. (2005). Building foundations for spatial literacy in early childhood. *Young Children*, 60(6), 72-83.
- Goodchild, M.F. (2006). The fourth R? Rethinking GIS education. *ArcNews Online*. 28(3), 1.
- Gönülaçar, H. & Öztürk, M. (2020). Ortaokul öğrencilerinin mekânsal düşünme becerileri. *Milli Eğitim*, 49(227), 217-243.
- Grossner, K. & Janelle, D.G. (2015). Concepts and principles for spatial literacy. *Space in Mind*, MIT Press, 239-262.
- Jarvis, C.H., Kraftl, P. & Dickie, J. (2017). (Re)Connecting spatial literacy with children's geographies: GPS, google earth and children's everyday lives. *Geoforum*, 81, 22–31.
- Kerri, S. W. (2010). *Google earth in the middle school geography classroom: its impact on spatial literacy and place geography understanding of students*. [Unpublished Doctoral Dissertation]. University of North Dakota Teaching & Learning Department, North Dakota.
- Kim, M. (2011). *Effects of a GIS course on three components of spatial literacy*. [Unpublished Doctoral Dissertation]. Texas A&M University Geography Department, Texas.
- Lane, D., Lynch, R. & McGarr, O. (2018). Problematizing spatial literacy within the school curriculum. *International Journal of Technology and Design Education*, 29, 685-700.
- Macit, Ş. N. & Çoban, A. (2021). Pandemi döneminde 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde coğrafya konularının öğretilmesinde karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 431- 441.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4,5,6 ve 7. Sınıflar)*, Ankara.
- Moore- Russo, D. Viglietti, J. M., Chiu, M.M. & Bateman, S. M. (2013). Teachers' spatial literacy as visualization, reasoning, and communication. *Teaching and Teacher Education*, 29, 97-109.
- National Research Council (2006). *Learning to think spatially*. Washington DC: The National Academies Press.
- Perkins, N., Hazelton, E., Erickson, J. & Allan, W. (2010). Place-based education and geographic information systems: enhancing the spatial awareness of middle school students in Maine. *Journal of Geography*, 109(5), 213-218.
- Plester, B., Richards, J., Lades, M. & Spencer, C. (2002). Young children's ability to use aerial photographs as maps. *Journal of Environmental*, 22, 29-47.
- Sari, E.K. & Ekawati, R. (2018). Analysis of primary students spatial literacy on reasoning. *Jurnal Riset Pendidikan dan Inovasi Pembelajaran Matematika*, 2(1), 15-22.
- Schwering, A. Münzer, S. Bartoschek, T. & Li, R. (June, 2014). Gamification for spatial literacy: the use of a desktop application to foster map-based competencies. *AGILE*, 3-6. https://www.geogames-team.org/agile2014/submissions/Schwering_et_al_2014_Gamification_for_Spatial_Literacy.pdf. Erişim tarihi:22.11.2023.
- Sönmez, F. & Akbaş, Y. (2019). Coğrafi bilgi sistemlerine (CBS) dayalı sosyal bilgiler öğretiminin 6. sınıf öğrencilerinin mekânsal düşünme becerilerine etkisi. *International Journal of Geography and Geography Education*, 40, 40-58.

- Şanlı, C. & Injeong, J.O. (2020). Examining preservice geography teachers' dispositions to teach spatial thinking skills. *International Journal of Eurasian Education and Culture* 11(5), 2069-2102.
- Şanlı, C. (2020). Mekânsal düşünme becerisinin sosyal bilgiler ders kitapları sorularında analizi. *International Journal of Geography and Geography Education*, 42, 118-132.
- Şanlı, C. (2021). Mekânsal beceri düşünme testinin geliştirilmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi (IJOESS)*, 12(43), 1-18.
- Teddlie, C. & Yu, F. (2007). Mixed methods sampling a typology with examples. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(1),77-100.
- Türnüklü, D. A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılacak nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- UNESCO (2006). *Literacy for life*. EFA Global Monitoring Report. Paris.
- Usta, G. (2020). Mekân ve yer kavramlarının anlamsal açıdan irdelenmesi. *The Turkish Online Journal of Design*, 10(1), 25-30.
- Ünlü, M. & Yıldırım, S. (2017). Coğrafya dersi öğretim programına bir coğrafi becerisi örneği: mekânsal düşünme becerisi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 35,13-20.
- Ünlü, M., Üçışık, S. & Özey, R. (2002). Coğrafya eğitim ve öğretiminde haritaların önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 5, 9-25.
- Wu, B. S. (2013). Developing an evaluation framework of spatial understanding through GIS analysis of volunteered geographic information (VGI). *Review of International Geographical Education Online*, 3(2), 152-162.
- Yaşar, O. (2004). İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde görsel materyal kullanımı ile coğrafya konularının eğitim ve öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 163, 104-119.
- Yıldırım, T. & Arıbaş, K. (2018). Coğrafya öğretiminde gezi-gözlem yöntemi: örnek bir rota çalışması. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 37, 16-29.
- Yılmaz Akkaya, M. Arıkan, A., & Çetin T. (2022). Mekânsal akıl yürütme testinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of History School*, 15 (LVI),435-458.

EKLER

Ek1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Sayın öğretmenim, bu görüşme formu "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Mekânsal Okuryazarlık Becerilerinin Geliştirilmesi" adlı doktora tezinde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Görüşme ifadeleri bilimsel olmayan hiçbir amaç için kullanılmayacaktır.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Fatoş Güven
Kastamonu Üniversitesi/ Doktora Öğrencisi

Görüşme sorularına geçmeden önce, siz değerli katılımcılara mekânsal okuryazarlık kavramına ilişkin kısa bir ön bilgilendirme yapmak istedim.

Mekânsal okuryazarlık, birçok disiplin ve meslek alanı için gerekli görülmektedir (Golbeck, 2005; Kerri, 2010; Bernarz ve Kemp, 2011 Moore-Russo ve diğerleri, 2013; Lane, Lynch ve McGar, 2018). Mimarların üç boyutlu yapıların iki boyutlu görüntülerini oluşturması, spor takımı oyuncularının iki boyutlu diyagramları okuması veya dansçıların sözlü komutlarla iletilen uzamsal hareketleri canlandırması gibi davranışlar mekânsal okuryazarlığın işlevini karşılamaktadır (Moore Russo ve diğerleri, 2013). Bunun dışında coğrafyacı, mühendis, pilot, nörolog, grafik tasarımcı gibi meslek grupları mekânsal okuryazarlık becerisi gerektiren alanlardan sadece birkaçıdır.

Mekânsal okuryazar;

- Mekânsal olarak düşünme alışkanlığına sahip; nerede, ne zaman, nasıl ve neden mekânsal olarak düşüneceğini bilen,
- Mekânsal düşünmeyi bilinçli bir şekilde uygulayan; mekânsal kavramlar ve mekânsal betimlemeler hakkında geniş ve derin bir bilgiye sahip olup, mekânsal düşünme ve hareket etme yöntemlerini kullanarak mekânsal muhakeme yapan ve gerekli araç ve teknolojileri kullanarak mekânsal yeteneklerini geliştiren,
- Mekânsal düşünceye eleştirel bir duruş sergileyen; mekânsal verilerin kaynağına, doğruluğuna ve güvenilirliğine dayalı olarak değerlendirme yapan, olası sorunlara karşı akıl yürüten veya bakış açısı oluşturan, düşüncelerini ifade etmek ve savunmak için mekânsal verileri kullanan ve mekânsal bilgiye dayalı olarak argümanların geçerliliğini değerlendiren bireylerdir (NRC, 2006).

Görüşme Soruları

1. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin mekânsal okuryazarlık becerilerine ilişkin mevcut durumu hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Açıklayınız.

Ek1. devamı

2. Mekânsal okuryazarlık becerilerinin sosyal bilgiler dersi ile ilişkilendirilmesine yönelik –kazanım ve beceri açısından- görüşleriniz nelerdir?
3. Sosyal bilgiler dersinde, hangi coğrafya konularını öğretirken zorlanıyorsunuz? Neden?
4. Sizce sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık becerilerini kazandırmak amacıyla hangi yöntem ve teknikler kullanılabilir?
5. Sizce sosyal bilgiler dersinde mekânsal okuryazarlık becerilerini kazandırmak amacıyla neler/ne gibi etkinlikler yapılabilir?
6. Sizce mekânsal okuryazarlık becerilerini geliştirmeye yönelik yapılacak etkinliklere ilişkin sınırlılıklar nelerdir?

Araştırma Makalesi / Research Article

**Sosyal Bilgiler Dersindeki Mekânsal Okuryazarlık İçeriklerine İlişkin
Öğretmen Görüşleri**

Teachers' Views on Spatial Literacy Contents in Social Sciences Course

Fatoş GÜVEN, Duran AYDINÖZÜ & Ufuk SÖZCÜ

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In the modern world, data is becoming increasingly richer visually, numerically and geographically, requiring people to understand and use different forms of information. For this reason, contemporary research suggests new forms of literacy (Lane, Lynch & McGar, 2018). In this direction, more specific types of literacy emerge, such as technological literacy, media literacy, financial literacy, mathematical literacy and spatial literacy. Spatial literacy can be defined as reading, using and creating new data from spatial data presented as concrete, abstract or virtual, and taking a critical stance towards spatial information. Spatial literacy skills are found in almost every discipline, including mathematics, social studies, science and the arts (Golbeck, 2005). One of the most important courses that will contribute to spatial literacy education is social studies, which aims to provide many literacies. This study aimed to increase classroom teachers' awareness of spatial literacy skills in the social studies course. For this reason, an answer to the research question "What are teachers' views on spatial literacy content in the social studies course?" was sought.

Method

Research Model

In this study, a qualitative research approach was preferred to collect data through oral communication and to gain depth on the subject. In the study, case analysis, which is a type of case study among qualitative research designs, was used.

Study group

The study group consisted of 26 classroom teachers. Classroom teachers working in Malatya were preferred in the selection of the study group with the assumption of easy accessibility. 15 of the teachers in the study group were female and 11 were male.

Data Collection Tool

The data required for the study were collected using a semi-structured interview form prepared by the researcher. The semi-structured interview technique has a certain level of flexibility and allows the interviewee to elaborate on the questions (Türnüklü, 2000). The interviews were conducted face-to-face and lasted an average of 20-25 minutes. The interview form was filled in by the participants.

Data Analysis

The data recorded as a result of face-to-face interviews were analyzed by content analysis, a data analysis technique used in qualitative research. An inductive approach was followed through content analysis based on coding.

Findings, Result and Discussion

Teachers refer to the concrete characteristic of the concept of space, which is more often the subject of social sciences. On the other hand, there is a minority of teachers who express the concept of space as an abstract or hypothetical space as it is subject to natural sciences. At this point, it can be said that space is used with different meanings by various disciplines. Regarding the definition of spatial literacy, teachers mostly responded as “spatial thinking skills”. According to teachers, geography is the most important subject related to spatial literacy. The social studies course should utilize geography, which is an important part of its content, in teaching spatial literacy skills (Goodchild, 2006). Teachers' views are that spatial literacy contents are related to the social studies course. Social studies is important in recognizing space and raising individuals who are effective in space management. Recognizing and making sense of space is one of the most basic aims of social studies. The main problem, according to the teachers who reported that students have difficulties with maps and landforms, is that the subject remains abstract. The reason for this is that the materials used in the course are not suitable for student development and are not oriented toward real life. According to Macit and Çoban (2021), the fact that geography achievements are abstract makes it difficult to achieve the desired success. This situation should be prevented by determining content from concrete to abstract, from simple to complex, from easy to difficult, from immediate environment and from time to distance (Yaşar,2004). Teachers mostly use the field trip-observation method to develop spatial literacy skills. Indeed, with the travel-observation method, students get to know their environment better, starting from their immediate surroundings, and provide permanent learning (Atayeter ve Tozkoparan, 2014). Map use and sketch activities are the most important activities to support spatial literacy skills. Baloğlu Uğurlu and Aladağ (2015) state that teachers mostly use maps and printed materials in spatial subjects.

In the light of the results obtained in the study, the following suggestions can be made:

- Seminars should be organized in faculties of education to raise teacher awareness on the subject.
- “Spatial literacy” should be included in the social studies curriculum as a skill that should be acquired.
- In schools, a classroom that supports spatial thinking and is suitable for the use of spatial tools should be created.
- In-school and out-of-school activities should be prepared to increase students' spatial literacy skills and financial support should be provided at this point.

School-family cooperation should be supported for the efficiency of the activities.